

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De nono sculari gradu amoris, qui dicitur Amor inacceßibilis. Cap. XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

concupiscentia appetendus est locus, iste deificæ voluptatis, locus perennium deliciarum. Non accessit oculus meus, nec appropinquavit cor meum, usque ad multitudinem dulcedinis tuæ, quam intrinsecus abscondisti filiis tuis. Solo eius odore utcumque sustentor, & spiramentum suavitatis tuæ de longinquo venit ad me, quæ est mihi super odorem balsami & fragrantiam thuris & myrrhæ, omnisque generis suaavia odorama, & concupiscentias mundas parit in me, quarum est aduultio delectabilis, vix tamen portabilis.

De nono scilari gradu amoris, qui dicitur Amor inaccesibilis.

Cap. XXXIX.

Querit Doctor sanctus secunda secundæ, quæstione centesima octogesima: Vtrū vita contemplatiua secundam statum vitæ presentis pertingere possit ad visionem diuinæ essentiæ, sicut videtur dicere Iacob: *Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea.* Ad hoc respondet, quod in hac vita quis potest esse dupliciter. Vno modo secundum actum, in quantum actualiter sensibus corporis utitur: & sic nullo modo contemplatio presentis vitæ pertingere potest ad videndum diuinam essentiæ, sicut ait Augustinus duodecimo super Genesim ad litteram, quod nemo videns Deum, viuit vita ista, qua mortaliter viuitur in istis sensibus corporis. Vnde non est intelligendum, quod Iacob viderit Dei essentiæ, sed quod vidit formam imaginariam, in qua Deus illi locutus est. Alio modo potest esse quis in hac vita potentialiter, & non secundum actum, in quantum scilicet eius anima est mortali corpori coniuncta ut forma, ita tamen quod non utitur sensibus corporis, aut etiam imaginatione, sicut contingit in raptu: & sic contemplatio vitæ presentis ad visionem essentiæ diuinæ pertingere potest. Vnde supremus gradus contemplationis est, qualem habuit Paulus in raptu, secundum quem fuit medio modo se habens inter statum vitæ presentis & future. Iste verò raptus fit cum quadam violentia, qua quis ex diuina virtute subleuatur ad aliqua supernaturalia contuenda, eum abstractione à sensibus. Licet enim naturale est homini, quod per sensibilibus apprehensionem in diuina tendat, quia hoc ad hominis dignitatem pertinet, ut ad diuina subleuetur, eò quod factus est ad imaginem Dei: quod tamen eleuetur ad diuina cum abstractione à sensibus, non est homini naturale: quia cum bonum diuinum

Gen. 32.

Raptus ut est supremus gradus contemplationis.

XXXXX 3

in

in infinitum humanam excedat facultatem, indiget homo, ut super naturaliter ad illud bonum capessendum adiuuetur, quod fit per beneficium diuinæ gratiæ. Cum ergo mens per raptum eleuatur, hoc non est contra naturam, sed supra naturæ facultatem: sicut si lapis cogatur descendere deorsum motu alieno, quàm sit motus eius naturalis. Quem motum in mente potissimè causat intensa charitas collata diuinitus, seò perficit ipsa charitas increata Deus. *Amice ergo ascende superius.*

*Ignis ut
transmutet.*

Ignis, secundum naturales, naturam habet immutatiuam, quia naturam omnium rerum, in quantum agendo superat, in suam speciem transmutat. Materiam enim, in quam agit, apprehendens non deserit, sed incorporando in suam similitudinem conuertit. Apprehendens verò non apprehenditur, quia consumpto eo, in quod agit, statim in se resilit, & inuisibilis permanens, ad centrum suum tendit. Nã in esse suo nobilissimo consistit inuisibilis & occultus. Pro quo notandum, quòd propriè dicitur ignis in sua sphaera, ubi scilicet inuisibilis nobis perseverat, licet tam igneum elementi, quàm igneum celi lucidum sit in se. Flamma verò dicitur in materia aeris, in qua nobis apparet visibilis, propter aeris crassitudinem, & materiæ, in qua alitur, scæculentiã. Carbo verò dicitur, aut potius pruna in materia terrea, seu scæculentiã materiæ grossioris. Hinc etiam ignis à Dionysio dicitur incorporeus, eò quòd in subtilitate propriæ substantiæ non cernitur, & sic naturæ spiritali multum approximare videtur, quasi medius inter visibilia & inuisibilia. In quatum .n. illis appropinquat, incorporeus est; sed in quantum inferioribus appropinquat, corporeus est, & apicem summum amoris & diuinæ contemplationis aptè designat. Nam amor iste dicitur inaccessibleis, pro eò, quòd ducit ad contemplandam lucem inaccessibleem, non quidem effectiue, sed dispositiue, quia disponit hominem ad hoc, prout est possibile. Vel inaccessibleis dicitur, quia per illum amor æternus & increatus intelligitur, in quem quandoq; fidelis anima à dilecto feliciter subiecta ducitur, immergitur, & baptizatur; sicque ad contemplandam lucem inaccessibleem aptificatur. Nemo namque credat ad diuinæ lucis claritatem, humana argumentatione vel ratiocinatione se posse peruenire: quia si aliqua argumentatione adiri potuisset lumen illud, inaccessibleibile non fuisset.

*Ignis ut
incorporatus.*

Amor ut sit inaccessibleis.

Rorò, qui ad eius contemplationem se præparare nititur, prius se à vitijs

à vitijs vniuersis procul elonget, cuncta terrena funditus rōculcet, bonis operibus se exerceat, affectum suum continēdō sanctis desiderijs inflammer, visitationem spiritus sancti vehementer exoptet, gratiam contemplationis semper efflagitet, & ad amorem vnitium, tāquam ad finem omnium exercitiorum, iugiter aspiret, ac in omnibus his, quousque accipiat contentiosè labore. Curam carnis, etiam in licitis, fortiter & frequēter repellat. Quia, vt dicit Richardus, nunquā affectus humanus ad æternitatis desiderium perfectè inflammatur, nunquam humanus intellectus ad diuinorum contemplationem plenè acuitur, nisi carnis cura in rebus etiam licitis & necessarijs, fortiter & frequenter repellatur. Ante omnia tamen, vt dicit Hugo, per studium dilectionis diuinæ aperitur via cordi nostro, vsque ad cōtemplandum lumē diuinæ maiestatis, vt illic quasi de fonte spiritua- lium donorum aquę descendant per radium cōtēplationis, ad irrigandum & implendum sinum mentis nostræ. Et ideo quantò arde- rius diligunt, velut è vicino profundius prospiciūt. Quia per amo- rem amans amato appropinquat, coniungitur, & vnitur, ac in eius si- militudine transformatur. Vnde ait Bernardus: scio anima mea, si Deum diligis, vi amoris in eius similitudinem transformaris. Felix ergo tempus, & acceptabilis hora, quādo anima in eius dilectionis ac- tu iucundissimo cōstituitur: per quam ipsa totaliter in Deum trās- formatur. Per quam & mens eius ab his, quæ sunt sibi secūdum vir- tutē superioris naturæ, in lumen incircūscriptum rapitur: vbi mira dilectione quadam absorbetur, quam nullus sensus estimare potest, sermo nullus explicare valet. Quia tunc in actu iucundissimo cōsti- tuitur, prosternitur cum spōso suo, cælesti sponso charitatis ample- xibus coniungitur, & ad eius osculū inclinatur: sicq; fit, quod ad il- lius contactum, animus in dilectum cælesti quadam dulcedine subitō transfunditur. Cū igitur in amore diuino sic inebriatus fuerit, non mirum, si omnium quæ sunt obliuif. es, totus in Deum pergat, gustās illud, quod nemo nouit, nisi qui accipit. Et quoties illā felici- tatem participat, præsentem miseriam ignorat. Quia tanta est ve- hementia charitatis huius, quod eum, quem perfectè semel accendo- rit, extra se constituat, & gustu dulcedinis incomprehensibilis Dei quenter inebriet. Sed, vt dicit Ioannes Scotus, in Glossa super libro de diuinis nominibus, impossibile est quēquam vniri Deo, vel Deū quodammodo fieri, nisi cesset à materialium occupationū disposi-

XXXX + tione,

tionem, tam sensu, quam mente, ut diuinæ simplicitati similior effectus, Deo perfectius uniat. Est enim deificatio similitudo & unitas ad Deum, in quantum licet. Nam forti conatu tales etiam seipso postponentes, & omnia relinquentes, ad congregantis Patris unitatem, & deificam ipsius simplicitatem anhelantes sunt.

Mentis excessum ex tribus ori-
ri.

Cant. 3.

Cæterum, amoris huius excellentissimi, licet certa signa faciliter assignari non possunt, eò quod in alienatione mentis agitur: hæc tamen alienatio processum habet ex tribus. Primum ex magnitudine deuotionis, cum scilicet mens humana tantò ardore desiderij cœlestis acceditur, quod amoris intimi flamma ultra modum humanum excresecat, quæ statim animam ad similitudinem cere liquefactam à pristino statu penitus resoluat, & instar fumi attenuatam, in superna subleuet. Per fumum enim in Canticis, deuotæ mentis desiderium exprimitur, per quod primum ascendere nos oportet. Vnde miratur Angelici spiritus, dicentes: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, sicut virgula fumi ex aromatibus myrrha, & thuris, & uniuersi palueris pigmentarij?* Et talis excessus mentis magis fieri solet ex sola desiderij feruētis estuatione, quam ex adiuncta sibi diuina reuelatione. Maior etiam ad meritum illa mentis eleuatio esse videtur, quæ fauente gratia, surgit ex incessione & inflammatione propria, quam illa, quæ surgit ex sola vel aliqua inspiratione diuina. Et huius præctica sumi potest ex naturalibus. Quia sicut ignis corporeus liquorem modicum in vase superpositum, primum ab imis incipit euertere, deinde nunc in hanc, nunc in illam partem iactare, nunc verò sursum, nunc deorsum agitare, tandem etiam ad superiora vasis attollere, donec vas totum ex quouis modico repleuerit. Ad vltimum verò, cum violentia quadam incipit interiora vacuare & foras effundere. Sic spiritus humanus igne diuino succensus, continuatis exercitijs, paulatim magis ac magis estuat, donec tandem ferueat ac superferueat, ac impellentibus desiderijs extra se tandem eiectus, sui que penitus oblitus, & per ecstasim subleuatus, totus in superiora rapiatur, & sic in quandam dulcedinem diuinæ suauitatis absorbeat. De qua dulcedine dicit Richardus: *Quod nihil in hac vita sentitur iucundius, nihil ita animum ab amore mundi elongat, nihil ita mentem contra tentationes roborat. Quem enim talis gustus inebriauerit, ad omne opus, & omnem laborem hilarescit, laborat, & non lassescit; festinat, nec deficit; dolet, nec sentit; laceratur, & nescit; irridetur, & non aduertit.*

Se-

Secundò verò processum habet ex magnitudine admirationis. De qua Richar. lib. 6. de contemplatione dicit inter alia: Quis nesciat, inde fieri admiratione, cum aliquid cernimus præter spem & estimationem? cum aliquid incipis videri, quod vix possit credi? & inde mentis excessus, procedit. Quod satis innuitur in eo, quod dicitur in Cantic. *Qua est ista, qua progreditur, quasi aurora consurgens?* Nam aurora paulatim eleuatur, eleuando dilaturatur, & dilatando clarificatur, & tandem in defectum sui veniens, in diem esse desinit: sic humana intelligentia diuino lumine irradiata, dum intelligibilium contemplatione suspenditur, & eorum admiratione distenditur, quanto ad altiora & mirabiliora ducitur, tanto copiosius dilaturatur. Et vnde ab infimis remotior, inde in semetipsa purior, & ad sublimia subtilior inuenitur. Cum ergo sic semper ad altiora crescit, tandem aliquando crescendo, humanae capacitatis metas transcendit, vt à semetipsa penitus deficiat, & in supermundanum quendam affectum totaliter transformata, super semetipsam eat. Et sicut lux matutina crescendo desinit, non quidem esse lux, sed esse lux matutina, vt ipsa aurora non sit iam aurora: sic humana intelligentia, ex magnitudine dilationis suae quandoque accipit, vt ipsa iam non sit ipsa: non quidem vt non sit intelligentia, sed vt iam non sit humana, dummodo mirabili immutationeque incomprehensibili efficitur plus quam humana, dum *gloriam Domini speculando, in eandem imaginem transformatur, à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu.* Vnde si vas aquae radio solis supponas, ipsam mox aquam videbis, ex se luminis splendorem in superiora transfundere, & claritatem quidem, absq; calore tamè, in summa leuare. Quid est aqua, nisi cogitatio humana? Quae semper ad inferiora labitur, nisi sub magnae discretionis moderamine cohibeatur. Aqua ergo in vase collecta, est cogitatio meditationi intenta, & per intentionem defixa. Cui solis radius se infundit, cum diuina reuelatio meditationi occurrit. Sicut igitur aqua, cum radium in se superni luminis accipit, fulgore quoque luminis ad superiora emittit, quo ipsa per se nullo modo ascendere valet. (Et cum tanta sit differentia aquae & luminis, radio tamen, quem de se lumen emittit, aliquid suae similitudinis imprimi, ita vt tremula tremulum, quieta quietum, purior puriorem, diffusior diffusorem efficiat.) Sic etiam cum reuelatio luminis illius inaccessibilis, cor humanum irradiat, supra semetipsam humanam intelligentiam leuat. Et illic intelligentiae radius infusione diuini luminis, &

Yyyy

admi

admirationis reuerberatione, de imis ad summa resilit, ubi nulla ingenij perspicacia, nulla artis industria, humana ratiocinatio concendere sufficit. Et quantò perfectius pacem & tranquillitatem animus ad intima componere præualuerit, tantò firmitus & tenacius in hac subleuatione summae luci per contemplationem adhaerebit. Et quantò purior ad integritatem, tantò diffusior ad charitatem, & perspicacior capaciorque reperietur ad supercaelestium contemplationem, ac vberior gustus ad fruitionem. Quibus feliciter allectus animus ad summam totius conatus in diuinarum rerum contemplatione constituit, ut si ab ea paululsum vel inuitus cogitationibus violenter abstrahitur, hoc ipsum quasi quoddam sacrilegij vitium in se punit & execratur: quicquid ab illo vero lumine mentis conspectum retrahit, ac in quibus iste mundus versatur, vniuersa fastidit.

Exaltatio
magnitudi-
nis.
Cant. 8.

Tertiò denique processum habet ex magnitudine exultationis: quòd modus alienationis mentis satis exprimitur in Canticis, ubi dicitur: *Quae est ista quae ascendit de deserto, delicijs affluens, innixa super dilectum suum?* Si namque per desertum intelligitur cor humanum ab omni tumultuatione separatum, quis erit ascensus de hoc deserto, nisi humanae mentis excessus? quo se mentis alienatione deserens, & ipsos caelos pertansiens, spiritus se totum solis diuinis per cõtemplationem & deuotionem immergit. Cuius causa subnectitur, in eo, quòd delicijs spiritualium gaudiorum affluere describitur, quas alii de consequi non valet, nisi ex intima illa animi iucunditate, & diuinitus infusa dulcedine. Non autem dicitur delicijs habens, sed *delicijs affluens*; quia non quolibet harum deliciarum experientia, sed earum affluentia, talem ascensum, qui de deserto fit, gignit & perficit. Nam eo tempore, quo caret anima hac influentia, ad ascensum hunc (de quo nunc loquimur) surgere minimè valet, quoniam in ascensu tali, delicijs eam affluere necesse est. Hinc merito dilecto suo dulciter ac tenaciter inniti describitur: quia non proprijs viribus in hunc ascensum, sed illius virtutè sustollitur, qui sua dignatione dilectam suam deducit *in nube dicit, & tota nocte in illuminatione ignis*. Alioqui qualiter ipsa sustineret pondus dicit & estus, nisi sub umbra illius, quem diligit? Ut ipsa feliciter experiri mereatur, virtus Altissimi obumbrabit tibi. Vnde licet dilecta semper & vbiq; dilecti sui adiutorio indigeat, ita quòd sine illo nihil incipere, nihilque perficere valeat, nusquam tamen cooperantè gratia vehementius oportet incumbere, quàm eo loco ubi *ascendit de deserto delicia*.

Psal. 77.
Matth. 20.
Lucæ 1.

delicijs affluens. Quia quicquid ei ad consolationem & iucunditatem valere potest, totum ex alieno beneficio & arbitrio pender. Et ideo rectè viribus illius innititur, de cuius munificentia, totum rectè præsumitur, quod speratur, desideratur, & amatur. Denique, secundum Bernardum super Cantic. Fidelis paranymphus, scilicet Angelus vniuscuiusque animæ, qui mutui amoris conscius, sed non inuidus, non suam quærit, sed Domini gloriam, discurret medius inter dilectum & dilectam, vota offerens, referens bona, excitat illam, placat illum, interdum quoque, licet rarè, representat eos sibi pariter, siue hanc rapiens, siue illum adducens. Veruntamen per huiusmodi processum & mentis excessus nequaquam peruenire potest ad illum contemplationis apicem, qui est de diuina essentia in lumine deiformi: qui nimirum super omnem humanæ industriæ facultatem esse dinoscitur, nec à quoquam, nisi ex specialissimâ gratiâ diuinæ largitatis adipiscitur. Nam hoc est bonum illud singulare, de quo Paulus dicit: *Non enim factio bonum quod volo.* Super quo dicit Cassianus in Collationibus Patrum. *Rom. 7.* Quid autem sit principaliter bonum, quod Apostolus non potuit perficere cum vellet, diligenter indagemus. Est enim bona castitas, laudabilis abstinentia, miranda prudentia, larga humanitas, circumspecta sobrietas, modesta temperantia, pia misericordia, sancta iustitia: Quæ omnia in Apostolo ita plena atque perfecta fuisse non dubium est, vt virtutum potius, quàm verborum magisterio ab eo religio Christiana doceretur. Sed vna & sola est theoria, id est, contemplatio Dei, cui meritò omnia iustificationum merita, vniuersa virtutum studia postponuntur, & eius comparatione fuscantur. Summum ergo bonum est, Dei conspectui frui, & Christo iugiter inharere. *Summum bonum g.* Quod vt perfecte posset Apostolus adipisci, cupit *Philp. 2.* *dissolui, & esse cum Christo,* vt posset à Christi consortio non auelli. Quod

& nobis feliciter assequi donet charitas Pa-

tris, gratia Christi, & communicatio Spiritus sancti.

Amen.

Librorum Theologiae mysticæ R. P. Henrici Harpbij, Theologi & diuinorum contemplatoris profundissimi,

FINIS.

Collegij Socij Jesu paderbornæ

1697

